

Veileder til forskrift om soner for forebygging av fotråte, Aust-Agder, Hordaland og Rogaland.

Innhold

Innledning	3
Hva gjelder forskriften for?	3
Hvilke geografiske soner gjelder forskriften for?	3
Fotbad	4
Karantene	4
Flytting av søyer	4
Flytting av værer	4
Vilkår for flytting av værer og hodyr (kun ved oppstart av ny småfebesetning)	5
Egne regler for værringer	5
Dispensasjoner	6
Hva skjer dersom Mattilsynet kommer på tilsyn og avdekker at du ikke har fulgt regelverket?	6
Hvorfor er det så mange regler for flytting av småfe?	6

Innledning

Hva finner du i denne veilederen?

I denne veilederen finner du det du må gjøre for å forebygge spredning av fotråtesmitte.

Veilederen utfyller [fotråteforskriften](#), men er ikke rettslig bindende. Hvis det skulle være tvil, er det ordlyden i forskriften som gjelder.

Hvem vil ha utbytte av å lese veilederen?

Du som har sau og bor i Rogaland, kommunene Etne og Sveio i Hordaland eller Aust-Agder vil ha nytte av å lese denne veilederen. Du har et selvstendig ansvar for å ivareta god dyrehelse og forebygge smitte av fotråte.

Denne veilederen er et tillegg til [Veileder for flytting av småfe](#). Du må oppfylle både [dyrehelseforskriften](#) og fotråteforskriften når du skal flytte sau innen og ut av disse områdene.

Hvorfor trenger vi regler for flytting av sau?

Vi trenger regler for å flytte sau for å hindre spredning av smittsomme sykdommer som f. eks fotråte.

Om fotråteforskriften og annet regelverk som er viktig for dyrehelse

Fotråte er en alvorlig smittsom sykdom som har store konsekvenser både for dyrevelferd og økonomi i småfeholdet. Den er definert som en B-sykdom som vi ønsker å utrydde fra Norge. Fotråteforskriften kommer i tillegg til

Dyrehelseforskriften, og skal forebygge spredning av fotråte hos sau i områder der sykdommen finnes. Vi kan begrense spredning av sykdom med å regulere bevegelse av dyr.

Hva gjelder forskriften for?

Forskriften gjelder flytting av sau og vær, også ved oppstart av ny sauebesetning.

Fotråteforskriften gir et generelt forbud mot flytting av sau. Den åpner for flytting av vær og av hunndyr av sau ved oppstart av ny besetning, dersom visse vilkår er oppfylt. Jo større smitterisiko, jo strengere vilkår er det for å flytte sau. Du må gjøre flere smitteforebyggende tiltak dersom du flytter sau fra et område med risiko for smitte enn du må dersom du flytter sau fra et område uten smitte. På denne måten vil risiko for smitte i forbindelse med flytting av sau bli mindre.

Hvilke geografiske soner gjelder forskriften for?

Forskriften gjelder for fylkene Aust-Agder og Rogaland, samt kommunene Sveio og Etne i Hordaland fylke. Disse områdene er inndelt i soner. Soneinndelingen avspeiler smitteutbredelsen av fotråte. I soner med strengest tiltak er risikoen for smitte størst.

Soner i Rogaland (og Sveio og Etne kommune i Hordaland):

- a) Sone Nord-Rogaland - omfatter kommunene Haugesund, Tysvær, Karmøy, Bokn, Utsira, Vindafjord, Sauda, Suldal, Sveio og Etne.
- b) Sone Midt-Rogaland – omfatter kommunene Kvitsøy, Rennesøy, Finnøy, Hjelmeland, Strand, Stavanger, Sandnes, Randaberg, Sola, Forsand, Gjesdal, Time, Klepp og Hå.
- c) Sone Sør-Rogaland – omfatter kommunene Bjerkreim, Eigersund, Lund og Sokndal.

Soner i Aust-Agder:

- a) Sone Valle – omfatter Valle kommune
- b) Sone Aust-Agder – omfatter alle kommuner i Aust-Agder fylke med unntak av Valle kommune.

Fotbad

Slik gjennomfører du fotbad:

1. Forvask av klauvene til aktuelle sauer i såpevann.
2. La sauene stå i minst 15 minutter i 15 % sinkulfatløsning.
3. Sauene skal oppstalles på tørt underlag i minst 60 minutter.

Eksempel på blandingsforhold fotbad

1,5 kg ved bruk av sinkulfat (heptahydrat) per 10 liter vann 1,0 kg ved bruk av sinkulfat (monohydrat) per 10 liter vann Tilsett gjerne en skvett oppvaskmiddel.

Karantene

I denne sammenheng er karantene oppstalling av sauene på tørt og drenerende underlag i minst 1 uke mellom to fotbadinger.

Flytting av søyer

Flytting av hunndyr av sau mellom to småfebesetninger er forbudt, se § 22 i [dyrehelseforskriften](#). Det er unntak fra forbudet om flytting av hunndyr av sau dersom du skal starte opp med sau fra kun en besetning. Vi viser forøvrig til [Veileder for flytting av småfe](#), kap. I,1,a.

Flytting av hunndyr av sau fra kun en besetning til oppstart av ny sauebesetning på gård uten småfe, er ikke overføring av sau mellom buskaper. Se eget kapittel om vilkår for flytting av værere og hodyr.

Flytting av værere

Fotråteforskriften forbyr flytting av værere over sonegrensene, og fra en besetning til en annen i Rogaland fylke, kommunene Etne og Sveio i Hordaland fylke og Aust-Agder. Det er gjort noen unntak dersom du har behov for å flytte værere.

Vilkår for flytting av værer og hodyr (kun ved oppstart av ny småfebesetning)

Vilkårsett 1:

- Du må fotbade dyrene før de tas inn i ny besetning.
- Selgerbesetning skal ikke ha tatt inn livdyr de siste 6 mnd. - Dyrene skal følges av en egenerklæring fra selger.

Vilkårsett 2:

- Du må fotbade dem inn i og ut av en ukes karantene på tørt underlag.
- Selgerbesetningen skal ikke ha tatt inn livdyr de siste 6 mnd. - Dyrene skal følges av en egenerklæring fra selger.

Vilkårsett 3:

- Du må fotbade dem inn i og ut av en ukes karantene på tørt underlag.
- Selgerbesetningen skal ikke ha tatt inn livdyr de siste 6 mnd.
- Dyrene skal følges av en egenerklæring fra selger.
- Dyrene som skal flyttes må følges av en veterinærattest.

Vilkår og soner:

	Til Nord- Rogaland	Til Midt- Rogaland	Til Sør- Rogaland	Til Valle	Til Aust- Agder
Fra Nord-Rogaland	1	2	2	Forbudt	Forbudt
Fra Midt-Rogaland	Forbudt	2	3	Forbudt	Forbudt
Fra Sør-Rogaland	Forbudt	3	2	Forbudt	Forbudt
Fra Valle	Forbudt	Forbudt	Forbudt	2	3
Fra Aust-Agder	Forbudt	Forbudt	Forbudt	2	1

Vilkårene ovenfor gjelder for all flytting av værer, og for flytting av hodyr av sau innen sonen ved oppstart av ny besetning.

Det er i Fotråteforskriften ikke tatt med vilkår for flytting av værer mellom sonene Midt-Rogaland og Sør-Rogaland. Det er imidlertid bestemt vilkår for slik flytting og at dette skal være forvaltningspraksis fram til forskriften blir endret på dette punktet.

Husk at det er forbudt å overføre sau over sonegrensene ved oppstart av ny sauebesetning. Husk også at du må oppfylle de dyrehelsemessige kravene i dyrehelseforskriften når du flytter sau. Se kapittel I,1, B i veileder for flytting av småfe.

Egne regler for værringer

Det er stort potensiale for å spre fotråtesmitte dersom det kommer smitte inn i en værring. Det er viktig å forebygge spredning av smitte mellom medlemmene i ringen.

◀

Værer som flyttes mellom medlemmer i værerenger som helt eller delvis er i sone Midt-Rogaland, sone Sør-Rogaland eller i sone Valle, skal fotbades i forbindelse med flytting/rullering.

Det anbefales følgende:

1. Fotbading ved salg: bruk 15% sinkulfat i 15 minutter (se blandingsforhold i kapittel om fotbad).
2. Ved sirkulering innen værringen:
 - Ved første forflytning: 15 minutters fotbad
 - Ved forflytninger hver eller annenhver dag: 5 minutter ved hver forflytning
 - Ved forflytning sjeldnere enn hver annen dag: 10 minutter ved hver forflytning

Dispensasjoner

Se veileder for flytting av småfe, kapittel 2.

Hva skjer dersom Mattilsynet kommer på tilsyn og avdekker at du ikke har fulgt regelverket?

Se [Veileder for flytting av småfe](#) kap 2.

Hvorfor er det så mange regler for flytting av småfe?

Vi har lenge hatt strenge regler for flytting av sau i Norge. Dette fordi smitte mellom sau som regel skjer i forbindelse med livdyromsetning. Historien har vist oss at strenge regler for flytting av sau bidrar til mindre smittespredning. Det er lagt ned mye arbeid og penger for å bekjempe fotråte i Norge. Vi mener at vi er i den såkalte «halen» av utbruddet, det betyr at vi nærmer oss målstreken for bekjempelsen av denne sykdommen. Vi ønsker ikke å gi oss nå som vi er så nære målet om utrydding av sykdommen. Når vi er i denne slutfasen av bekjempelsen er det ekstra viktig å redusere risiko for spredning av smitte. Det er også viktig at vi raskt avdekker eventuelle utbrudd slik at vi kjapt kan sette i gang tiltak for å hindre at andre får smitte.

Det er derfor fortsatt egen soneforskrift som gir restriksjoner for flytting av sau i Rogaland, kommunene Etne og Sveio i Hordaland og Aust-Agder. Bekjempelse av fotråte har vært en suksess i Norge, mange land har ikke ambisjoner om å bekjempe denne alvorlige sykdommen. Fotråte gir store økonomiske tap for næringen og deg som produsent. I tillegg gir sykdommen nedsatt dyrevelferd hos de dyrene som blir sjuke.

Smittepotensialet er stort om du har mange livdyrkontakter og du ikke oppfyller krav i regelverket i forbindelse med flytting av sau. Flere kan bli smittet før vi oppdager det. Tenk på dette når du kjøper og selger dyr. Det som er lov er ikke alltid lurt. Det er fornuftig å ha færrest mulig smittekontakter dersom smittsom sykdom oppstår, da blir konsekvensene mindre for deg og de du eventuelt har handlet dyr med mye mindre.

Vedlegg

[Søknadsskjema ved flytting av småfe](#)

[Veterinærattest ved flytting av småfe](#)

[Egenerklæring ved flytting av småfe](#)

[Egenerklæring ved flytting av sau i Rogaland og Aust-Agder](#)

[Veterinærattest ved flytting av sau i Rogaland og Aust-Agder](#)